

ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1*
LEARNING LEADERSHIP OF EDUCATIONAL INSTITUTION
ADMINISTRATORS UNDER SARABURI PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 1

จินณวัฒน์ โคมบัว¹, สกุล เกียรติจิรวีวัฒน์², พัชรี เมืองสอง³ และ ศุภมิตร ศิริกันทะมากุล⁴
Jinnawat Combua¹, Sakul Kiatjeeravirat², Patcharee Muangsong³ and Supamit Sirakantamakul⁴

¹⁻⁴มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

¹⁻⁴Western University, Thailand

Corresponding Author's Email: asiriporn1993@gmail.com

วันที่รับบทความ : 21 มีนาคม 2568; วันที่แก้ไขบทความ 27 มีนาคม 2568; วันที่ตอบรับบทความ : 29 มีนาคม 2568

Received 21 March 2025; Revised 27 March 2025; Accepted 29 March 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพปัจจุบันภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา 2. เปรียบเทียบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามขนาดของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2565 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 330 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.80 - 1.00 ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สถิติทดสอบเอฟ

Citation:

* จินณวัฒน์ โคมบัว, สกุล เกียรติจิรวีวัฒน์, พัชรี เมืองสอง และ ศุภมิตร ศิริกันทะมากุล. (2568). ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1.

วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 3(2), 319-329.

Jinnawat Combua, Sakul Kiatjeeravirat, Patcharee Muangsong and Supamit Sirakantamakul. (2025).

Learning Leadership Of Educational Institution Administrators Under Saraburi Primary Educational Service Area Office 1. Journal of Interdisciplinary Social Development, 3(2), 319-329.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจะทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธี LSD

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามขนาดสถานศึกษา เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารในโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สูงกว่าค่าเฉลี่ยในโรงเรียนขนาดเล็ก และภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารในโรงเรียนขนาดกลาง สูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเรียนรู้, ผู้บริหารสถานศึกษา, สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

Abstract

The objectives of this research were: 1. to study current conditions of school administrators' learning leadership. 2. to compare school administrators' learning leadership by size of school under the Saraburi Primary Educational Service Area Office 1 in academic year 2022. There were 330 school administrators and heads of academic administrator. The research tool was a questionnaire checklist with an Index of Concordance (IOC) between 0.80 to 1.00 and a confidence value of (Cronbach's Alpha coefficient) 0.98. Statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation. In addition, F-test, One - Way ANOVA, and Fisher's Least Significant Difference (LSD) were applied for a hypothesis testing.

The findings indicated that:

1. The overall appropriateness of components of school administrators' learning leadership is overall and in every aspect, the average was at a high level.

2. According to a comparison of school administrators' learning leadership by size of school, the study revealed that there is a significant difference of school administrators' learning leadership at .05 of statistical level. The average learning leadership of administrators in large schools and extra - large schools is significantly higher than administrators in small-sized schools and the average administrators' learning leadership of administrators in medium -sized schools is significantly higher than administrators in small - sized schools at .05.

Keywords: Learning Leadership, Educational institution administrators, Saraburi Primary Educational Service Area Office 1

บทนำ

นโยบายไทยแลนด์ 4.0 มุ่งเน้นการพัฒนาวิทยาการในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และการวิจัย การศึกษาในประเทศไทยให้ความสำคัญอย่างมากต่อระบบการจัดการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และยังเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การศึกษานับว่านโยบายที่สำคัญที่สุด ด้วยเหตุผลที่ว่า การศึกษาเป็นการผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ เพื่อเป็นขุมพลังแห่งอนาคตที่สำคัญของชาติ และเป็นรากฐานของการสร้างสังคมที่มีคุณภาพและคุณธรรม ซึ่งการศึกษาสามารถสร้างสังคมให้แข็งแกร่งด้วยคุณธรรมและจริยธรรม หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนได้ร่วมมือกันในการพัฒนาคุณภาพคนไทยด้วยการให้การศึกษา การศึกษาจะสร้างบทบาทสำคัญในการผลิต และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีทักษะการทำงานที่มีคุณภาพสูงสุด สอดคล้องกับรูปแบบเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้น การพัฒนาการศึกษาและการพัฒนาองค์ความรู้ของบุคลากรในองค์กร เป็นปัจจัยในการเสริมสร้างศักยภาพ และการพัฒนาองค์กรในการแข่งขันกับนานาชาติ ซึ่งในยุคดิจิทัลนี้ เป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และองค์กรต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้บุคลากรต้องมีการเรียนรู้ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ องค์กรในอนาคตจึงจำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ รอบรู้ สามารถวิเคราะห์ ประยุกต์ใช้ความรู้ให้ตรงกับสภาพปัจจุบันได้

ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีภาวะผู้นำการเรียนรู้ โดยกนกอร สมปราษฎ์ (2560: 51 - 66) ได้เสนอแนะให้ผู้บริหารมีภาวะผู้นำที่เน้นการเรียนรู้เป็นสำคัญ (Learning - Center

leadership) และภาวะผู้นำการเรียนรู้ (Learning leadership) เป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างการออกแบบ และการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ทรงพลัง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และนวัตกรรม ใช้การเชื่อมต่อแทรกซึมและกระจาย การจัดทำกิจกรรม การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีอยู่หลายระดับของระบบการศึกษาเรียนรู้ ซึ่งเป็นไปทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยมีการกระจายภาวะผู้นำไปยังสมาชิกในชุมชน ผู้นำต้องออกแบบการเรียนรู้ในลักษณะย้อนกลับ (Backward mapping) เพื่อให้เกิดการขยายศักยภาพการเรียนรู้ของสมาชิกและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้นำในอนาคตจะต้องมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ต้องหมั่นศึกษาหาความรู้ และประสบการณ์ใหม่ เพื่อคงไว้ซึ่งทักษะความรู้ที่จำเป็นในยุคปัจจุบันอยู่เสมอ ความเป็นผู้นำจำเป็นต้องมีทักษะความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ การสร้างความรู้อย่างต่อเนื่อง สร้างสรรค์สภาพแวดล้อมอันทรงพลังที่เอื้อต่อการเรียนรู้และนวัตกรรม มีทักษะการสื่อสาร และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การทำงานและการเรียนรู้เป็นทีม การบริหารจัดการ ความขัดแย้ง และการใช้เทคนิคเจรจาต่อรอง การนำเอาเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารและการจัดการเรียนรู้ และยังสามารถบูรณาการความรู้ โดยคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมกับบริบท ภาวะผู้นำการเรียนรู้ มีความจำเป็นสำหรับผู้บริหารในปัจจุบัน สถานศึกษา และชุมชนจัดเป็นแหล่งรวมวัฒนธรรม และการสร้างบุคคลเพื่อให้รองรับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันและอนาคต (ธีระ รุญเจริญ, 2557: 61)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ได้ดำเนินการตามนโยบายการศึกษา โดยให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างศักยภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมแห่งโลกดิจิทัลในปัจจุบันที่รวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและเทคโนโลยี โดยการเปลี่ยนแปลงของสังคมเหล่านี้ ส่งผลต่อการจัดการศึกษาดังที่กล่าวมาข้างต้น ผลกระทบทั้งหลายเป็นสิ่งที่ท้าทายให้ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเตรียมความพร้อมและเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จึงได้เสริมสร้างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีจำนวนสถานศึกษาทั้งหมด 116 โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำการเรียนรู้ เพื่อจะนำและสร้างความร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยให้สถานศึกษาเกิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้ตระหนักถึงภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ปฏิบัติงานร่วมกัน และสามารถนำไปประกอบการพัฒนาสถานศึกษา ตลอดจนการพัฒนาตนเอง ให้เป็นผู้บริหารที่มีคุณภาพ ทำให้การบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจจะศึกษาค้นคว้าในเรื่อง ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามขนาดของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 116 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง คือ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยใช้สถานศึกษาเป็นหน่วยสุ่ม กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 608) จากประชากร 116 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง 92 โรงเรียน แบ่งกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ซึ่งประกอบด้วย 1. โรงเรียนขนาดเล็ก ได้กลุ่มตัวอย่าง 63 โรงเรียน 2. โรงเรียนขนาดกลาง ได้กลุ่มตัวอย่าง 28 โรงเรียน 3. โรงเรียนขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ ได้กลุ่มตัวอย่าง 1 โรงเรียน สุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลากรายชื่อโรงเรียนแต่ละขนาด เพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่าง กำหนดผู้ให้ข้อมูลของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โรงเรียนละ 2 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ 1 คน จะได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร 92 คน หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ 92 คน รวมทั้งสิ้น 184 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 และได้นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ทำการหาค่า IOC ได้ 0.80 - 1.00 และนำแบบสอบถามไปทำทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้น หาค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha coefficient) ได้ค่า 0.98 โดยแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งจะมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้ 1. ความคิดสร้างสรรค์ 2. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 3. การเรียนรู้เป็นทีม 4. การบูรณาการความหลากหลาย 5. การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้ 6. การเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมกับบริบท ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ทำหนังสือ เพื่อนำไปขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ไปยังสถานศึกษาต่าง ๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 184 ชุด

3. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมจากแบบสอบถามออนไลน์ โดยผ่านระบบรับส่งหนังสือราชการอิเล็กทรอนิกส์ และ QR CODE โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวนทั้งสิ้น 184 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ภายหลังจากเก็บรวบรวมข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยใช้สถิติ ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค(Cronbach' Alpha - Coefficient)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

3.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.2 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามขนาดของสถานศึกษาโดยใช้การทดสอบเอฟ (F-test) แบบการวิเคราะห์แปรปรวนทางเดียว One - way ANOVA กรณีที่พบ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย จะทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธี LSD

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.65) ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.57) ด้านการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.71) ด้านการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมกับบริบท ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.76) ด้านการเรียนรู้ ด้วยการนำตนเอง ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.68) และด้านการบูรณาการความหลากหลาย ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.75) ตามลำดับ ดังแสดงตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ลำดับ	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ด้านความคิดสร้างสรรค์	4.58	0.65	มาก
2	ด้านการเรียนรู้เป็นทีม	4.54	0.57	มาก
3	ด้านการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้	4.51	0.71	มาก
4	ด้านการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมกับบริบท	4.50	0.76	มาก
5	ด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	4.43	0.68	มาก

6	ด้านการบูรณาการความหลากหลาย	4.39	0.75	มาก
รวม				มาก

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามขนาดสถานศึกษา เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แล้วทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธีการของ LSD. พบว่า ค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารในโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สูงกว่าค่าเฉลี่ยในโรงเรียนขนาดเล็ก และภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารในโรงเรียนขนาดกลางสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 เมื่อพิจารณาเป็นภาพรวมและรายด้านทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) ทั้งนี้ เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 เห็นถึงความสำคัญเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งภาวะผู้นำการเรียนรู้มีความจำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องมีความรู้ความสามารถ มีความคิดสร้างสรรค์ มีการพัฒนาตนเอง เรียนรู้การทำงานเป็นทีม การสร้างเครือข่ายการความสัมพันธ์กับบุคลากรในทีม นำเทคโนโลยีและการสร้างนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา สามารถบูรณาการความรู้ การเรียนรู้ที่หลากหลาย และคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมกับบริบท ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา จึงต้องมีภาวะผู้นำการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดกนกอร สมปราชญ์ (2560 : 51 - 66) ได้สรุปภาวะผู้นำการเรียนรู้ เป็นส่วนสำคัญต่อการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ ซึ่งผู้นำจะมีทำความเข้าใจถึงการปรับปรุงและพัฒนาของทีม จึงจะทำให้เกิดความยืดหยุ่นของคนในทีม และยังสร้างวิธีการใหม่ การสร้างการเรียนรู้ยังมีการสื่อสารการเรียนรู้ระหว่างบุคคลในทีม เกิดการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม มีการฝึกอบรมให้สมาชิกมีการพัฒนาศักยภาพของทีม ซึ่งสอดคล้องกับ ญาณี ศรีประเสริฐ (2560 : 112) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

เลย เขต 1 ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา มีความคิดเห็นภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามขนาดสถานศึกษา เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แล้วทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธีการของ LSD. พบว่า ค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำ การเรียนรู้ของผู้บริหารในโรงเรียนขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ สูงกว่าค่าเฉลี่ยในโรงเรียนขนาดเล็ก และภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารในโรงเรียนขนาดกลางสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความคิดสร้างสรรค์ โรงเรียนขนาดกลาง มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านการเรียนรู้เป็นทีม โรงเรียนขนาดกลาง มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า โรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านการบูรณาการความหลากหลายโรงเรียนขนาดกลาง มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้ โรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมกับบริบท โรงเรียนขนาดกลางมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีบริบทสภาพแวดล้อม ชุมชน ข้าราชการครู บุคลากร รวมทั้ง จำนวนนักเรียนที่แตกต่างกันย่อมส่งผลให้มีการจัดการศึกษาที่แตกต่างกัน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถ จึงต้องปรับการบริหารจัดการให้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา การบริหารสถานศึกษาแต่ละขนาดมีความต้องการในการบริหารที่แตกต่างกันออกไป จึงทำให้ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ญาณิ ศรีประเสริฐ (2560 : 115) ทำการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ที่ปฏิบัติงานในสถานที่แตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ อาจเพราะว่า การจัดการศึกษาในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน นั้น ย่อมมีบริบท ปัจจัยที่เอื้อและสิ่งกีดขวาง ในการจัดการศึกษาที่แตกต่างกัน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า ทกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อนำมาจัดเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ด้านการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้ ด้านการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมกับบริบท ด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และด้านการบูรณาการความหลากหลาย ตามลำดับ และเมื่อนำมาเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าในโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความคิดริเริ่มในการทำงาน มีความคิดที่หลากหลาย และสร้างให้เกิดแนวความคิดที่แปลกใหม่ นำความคิดนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่สะสมมาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ สามารถคิดแก้ไขปัญหาในหน่วยงานได้อย่างเหมาะสม

2. จากผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ตามขนาดสถานศึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าในโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลางมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก เนื่องจากสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีบริบทสภาพแวดล้อม ชุมชน ข้าราชการครูบุคลากร รวมทั้ง จำนวนนักเรียนที่แตกต่างกัน จึงต้องปรับการบริหารจัดการให้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และควรสร้างเครือข่ายโรงเรียน เพื่อสร้างความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา และส่งเสริมสนับสนุนภาวะผู้นำการเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างเท่าเทียมกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การวางแผนในการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป
2. ควรหารูปแบบแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

เอกสารอ้างอิง

- กนกอร สมปราชญ์. (2560). ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: การศึกษา ทฤษฎีฐานราก. วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์, 12(34), 51 - 66.
- ญาณี ศรีประเสริฐ. (2560). ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขต
- พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ ค.ม. เลย: มหาวิทยาลัย ราชภัฏเลย.
- ธีระ รุญเจริญ. (2557). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: ขั้วฟาง.
- Cronbach, L. (1951). Coefficient Alpha and the Internal Structure of Tests. Psychometrika, 16 : 297.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). Determining sample size for research activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607 – 610.